

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

О.А.Кузнецова

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТАКТИКА

ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ
ЗА ПРОГРАМОЮ ПІДГОТОВКИ ОФЦЕРІВ ЗАПАСУ

Спеціальність БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ З'ЄДНАНЬ,
ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ

Кваліфікація КОМАНДИР ВЗВОДУ МЕХАНІЗОВАНИХ ВІЙСЬК

Робоча програма навчальної дисципліни (модулю) ТАКТИКА, військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу, спеціальності:
КОМАНДИР ВЗВОДУ МЕХАНІЗОВАНИХ ВІЙСЬК

Розробники:

1. Бугаєвський Ігор Іванович, викладач кафедри військової підготовки, підполковник запасу.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри військової підготовки

Протокол № 11 від "22" квітня 20 22 року.

Викладач кафедри військової підготовки

І.І. Бугаєвський

"22" квітня 20 22 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Військова підготовка громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу	Нормативна
Змістовних модулів - 12	Спеціальності: <i>Бойове застосування механізованих з'єднань, військових частин і підрозділів</i>	<i>Рік підготовки</i>
Загальна кількість годин - 120		1-й
	Навчальних годин для денної форми навчання: аудиторних - 60 самостійної роботи - 60	<i>Семестр</i>
1-2-й		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	<i>Лекції</i>
		8 год.
		<i>Практичні з ½ взводу</i>
		14 год.
		<i>Практичні</i>
		14 год.
		<i>Групові</i>
		24 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		60 год.
		Вид контролю: Диференційований залік – 2-й семестр
		2 год.

Мова викладання – українська.

Електронна адреса дистанційного навчання на платформі Moodle – moodle.mdu.edu.ua

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 120 годин: 60 годин аудиторні заняття, 60 годин – самостійна робота студента (50%~50%).

2. Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни (модулю) ТАКТИКА, складена відповідно до програми військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу, спеціальності БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ З'ЄДНАНЬ, ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ.

Предметом модуля є вивчення сучасного загальновійськового бою. Наукову основу модуля складають положення Воєнної доктрини України, теорія та практика підготовки і ведення бою (бойових дій) підрозділами механізованого батальйону (роти). Методологічну основу викладання модуля складають положення бойових статутів Сухопутних військ Збройних Сил та методика тактичної підготовки.

В основу підготовки громадян, які проходять військову підготовку, з модуля "Тактика" покладено навчання управлінню підрозділами механізованого батальйону (роти) у бою (бойових діях), діям підрозділів, як в умовах застосування противником зброї масового ураження, так і з використанням тільки звичайних засобів ураження.

Вивчення модуля "Тактика" має бути тісно пов'язано з іншими розділами програми військової підготовки: загальновійськова підготовка, організація та методика роботи з особовим складом, військово-технічна і військово-спеціальна підготовка.

Ключові слова: військова підготовка, громадяни України, збройні сили, модуль, змістовний модуль, програма, тактика.

Working program of the discipline (module) TACTICS, compiled in accordance with the program of military training of citizens of Ukraine for the training program of reserve officers, specialty COMBAT APPLICATION OF MECHANIZED COMPOUNDS, MILITARY UNITS AND SUBSTRATES.

The subject of the module is the study of modern general military combat. The scientific basis of the module consists of the provisions of the Military Doctrine of Ukraine, the theory and practice of preparation and conduct of combat (combat operations) by units of a mechanized battalion (company). The methodological basis for teaching the module is the provisions of the combat statutes of the Land Forces of the Armed Forces and the methods of tactical training.

The training of citizens undergoing military training, based on the "Tactics" module, is based on training in the management of mechanized battalion (company) units in combat (combat operations), actions of units, both in the conditions of enemy use of weapons of mass destruction and using only conventional means. lesions.

The study of the "Tactics" module should be closely related to other sections of the military training program: general military training, organization and methods of working with personnel, military-technical and military-special training.

Key words: military training, citizens of Ukraine, armed forces, module, content module, program, tactics.

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу:

Навчити громадян, які проходять військову підготовку, основам підготовки та застосування підрозділів механізованого батальйону (роти) Сухопутних військ Збройних Сил України в сучасному загальновійськовому бою, під час участі у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань; формувати у них практичні та організаторські навички для успішного виконання бойових завдань; розвивати у тих, хто навчається, ініціативу, самостійність і тактичне мислення щодо творчого застосування основних положень бойових статутів при виконанні завдань за призначенням.

Завдання курсу:

Завданням модулю є вивчення: загальної характеристики ЗС України; основних тактичних понять, визначень, термінів, умовних позначень; загальних положень основних видів бою (бойових дій); змісту роботи командира підрозділу з підготовки (організації) бою (бойових дій); основ теорії і практики підготовки та застосування підрозділів механізованого батальйону (роти) Сухопутних військ Збройних Сил України в сучасному загальновійськовому бою, під час дій у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань; надання знань з основ всебічного забезпечення роти (батальйону) в основних видах бою (бойових дій).

В результаті вивчення модуля громадяни повинні:

– **знати:** зміст основних тактичних понять, визначень і термінів; основи, характерні риси, вимоги, принципи сучасного загальновійськового бою (дій); основи управління підрозділами під час підготовки та в ході бою (бойових дій); організаційно-штатну структуру, основне озброєння та бойову техніку підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України; організацію, озброєння і тактику дій підрозділів армій іноземних держав, їх слабкі та сильні сторони; основи підготовки та ведення загальновійськового бою (бойових дій) механізованим батальйоном; основи участі БТГр у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань; основні положення з організації всебічного забезпечення підрозділів механізованого батальйону (роти); основні завдання, що виконує кожний вид бойового забезпечення в механізованому батальйоні (роті).

– **уміти:** застосовувати положення бойових статутів, настанов і керівництв, досвід військового мистецтва, сучасних збройних конфліктів у ході організації і ведення загальновійськового бою механізованим батальйоном (ротою) та у виконанні завдань під час участі підрозділів механізованого батальйону (роти) у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань; застосовувати знання організації, бойових можливостей, тактики дій підрозділів сухопутних військ армій іноземних держав для оцінки складу і можливого характеру їх дій в бою та під час організації і ведення всіх видів військової розвідки; ефективно використовувати бойові можливості підрозділів механізованого батальйону (роти), їх штатне озброєння і військову техніку, а також приданих, підтримуючих підрозділів родів військ та вміло застосовувати їх за призначенням в залежності від бойової обстановки (ситуації); організовувати і здійснювати підготовку підрозділу до бою; організовувати всебічне забезпечення.

Очікувані результати:

В результаті отриманих знань, умінь і практичних навичок з модуля “Тактика” громадяни, які проходять військову підготовку, повинні володіти наступними професійними компетентностями (КВП):

- здатність планувати, організовувати та вести основні види бою (бойових дій), чітко визначати бойові завдання підпорядкованим, приданим підрозділам (вогневим засобам), орієнтуватися в складних умовах бойової обстановки (КВП-1);

- здатність приймати оптимальні рішення на основі аналізу отриманої інформації, оцінки обстановки та проведених тактичних розрахунків, управляти підпорядкованими і приданими підрозділами (вогневими засобами) та вогнем під час виконання покладених завдань у різних видах бою (бойових дій), розробляти та вести бойові документи (КВП-2);
- здатність організувати роботу з управління підрозділом з урахуванням міжнародних стандартів та євроатлантичних процедур роботи штабів (КВП-3);
- здатність організувати та безпосередньо проводити бойову підготовку особового складу, контролювати її хід, проводити злагодження підпорядкованих підрозділів (КВП-4);
- здатність організувати РХБ захист в підрозділі в різних умовах обстановки в ході виконання завдань за призначенням (КВП-6);
- здатність застосовувати теоретичні знання основних тактико-тактичних характеристик засобів зв'язку, які перебувають на озброєнні в підрозділах ланки взвод – батальйон та використовувати індивідуальні засоби зв'язку (КВП-11).

та отримати результати навчання (РНВП):

- застосовувати отримані знання та розуміння процесів планування, підготовки, ведення і забезпечення бою загальновійськовим підрозділом (тактичною групою) для прийняття обґрунтованих рішень в бойових умовах, вирішення нетипових завдань, віддання наказів (розпоряджень) та несення відповідальності за їх виконання (РНВП-1);
- розробляти та вести бойові документи, проводити тактичні розрахунки, приймати оптимальні рішення на основі аналізу отриманої інформації та обстановки (РНВП-2);
- використовувати практичні навички управління діями штатних та приданих підрозділів в різних видах бою (бойових дій) (РНВП-3);
- застосовувати навички оформлення бойових графічних документів (РНВП-4);
- організувати та безпосередньо проводити заходи бойової та індивідуальної підготовки, здійснювати контроль за її виконанням (РНВП-5);
- готувати різні види службових документів, використовуючи вміння обробки інформації на ПЕОМ (РНВП-7);
- планувати та організувати РХБ захист в основних видах бою, приймати швидкі та правильні рішення з метою максимального зменшення втрат особового складу та техніки (РНВП-11);
- використовувати засоби індивідуального й колективного захисту від зброї масового ураження, запальної та високоточної зброї противника (РНВП-12);
- використовувати практичні навички щодо обладнання та маскуванню окопів й укриттів, обладнання взводного опорного пункту та блокпосту (РНВП-13);
- використовувати основні штатні засоби зв'язку, які перебувають на озброєнні підрозділів ланки взвод – батальйон (РНВП-17).

4. Передумови для вивчення дисципліни

У взаємодії з модулем “Управління діями механізованих підрозділів”, даний модуль закладає основу професійної підготовки студентів, забезпечує їх знаннями, які необхідні їм для прийняття обґрунтованих рішень та ефективного управління підпорядкованими і приданими підрозділами (вогневими засобами) та вогнем під час виконання покладених завдань у різних видах бою (бойових дій).

Знання та вміння, одержані під час занять, використовуються тими, хто навчається, при вивченні модулів: “Військова топографія”, “Стрілецька зброя та вогнева підготовка”, “Будова та експлуатація бронетанкового озброєння і техніки” та ін.

5. Програма навчальної дисципліни

1 семестр

Змістовний модуль 3.2.01

Тема 1. Основи теоретичного курсу. Механізований батальйон (рота).

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Загальна характеристика ЗС України.

Мета, зміст і порядок вивчення модуля "Тактика" на кафедрі військової підготовки офіцерів запасу. Тактика як складова частина воєнного мистецтва. Види ЗС України, їх склад та призначення. Основні тактичні поняття, визначення та терміни. Основні умовні позначення, що застосовуються у бойових документах.

Заняття 2. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Основи загальновійськового бою.

Види загальновійськового бою та їх стисла характеристика. Підготовка загальновійськового бою з урахуванням досвіду набутого підрозділами Збройних Сил України під час їх участі у проведенні операції об'єднаних сил (антитерористичної операції).

Заняття 3. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Організація, озброєння, бойова техніка, бойові можливості, тактика дій підрозділів сухопутних військ армій провідних країн світу.

Призначення, організація, озброєння та бойова техніка мотопіхотного батальйону на БМП (БТР) (танкового батальйону). Основи наступального бою мотопіхотного (танкового) батальйону. Основи оборонного бою мотопіхотного (танкового) батальйону.

Заняття 4. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Організація, озброєння і бойова техніка механізованого (танкового) батальйону Збройних Сил України.

Організація, озброєння і бойова техніка механізованого батальйону на БМП (БТР). Організація, озброєння і бойова техніка танкового батальйону.

Тактико-технічні характеристики основних зразків озброєння та військової техніки механізованого (танкового) батальйону Збройних Сил України.

Змістовний модуль 3.2.02

Тема 2. Механізований батальйон (рота) в оборонному бою.

Заняття 1. (лекція – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Механізований батальйон (рота) в оборонному бою.

Основи оборонного бою. Складові елементи та тактичні показники побудови бою. Завдання, бойові порядки підрозділів БТГр в оборонному бою. Побудова бойового порядку. Організація системи вогню. Організація протиповітряної оборони. Заходи протидії розвідці та ДРГ противника. Ураження противника під час зближення (висування і розгортання). Відбиття атаки противника. Ведення бою за утримання опорних пунктів і вогневих позицій.

Заняття 2. (практичне – 4 год., самостійна робота – 2/2 год.). Семінар з теми 2.

Змістовний модуль 3.2.03

Тема 3. Механізований батальйон (рота) у наступальному бою.

Заняття 1. лекція – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Механізований батальйон (рота) у наступальному бою.

Основи наступального бою. Складові елементи та тактичні показники побудови бою. Завдання, бойові порядки підрозділів БТГр в наступальному бою. Перехід в наступ з ходу. Перехід в наступ з положення безпосереднього зіткнення з противником. Склад, завдання штурмових загонів (груп). Дії штурмових груп по захопленню будинків. Забезпечення тактичних дій підрозділів у населених пунктах.

Заняття 2. (практичне – 4 год., самостійна робота – 2/2 год.). Семінар з теми 3.

Змістовний модуль 3.2.04

Тема 4. Участь підрозділів БТГр у стабілізаційних діях військ.

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Участь підрозділів БТГр у стабілізаційних діях військ.

Розгортання (побудова бойового порядку) підрозділів БТГр у районі відповідальності. Способи виконання завдань підрозділами у ході пошуку та знищення НЗФ.

Змістовний модуль 3.2.05

Тема 5. Пересування механізованого батальйону (роти).

Заняття 1. (лекція – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Пересування механізованого батальйону (роти).

Основи здійснення маршу механізованим батальйоном (ротою). Елементи похідного порядку підрозділів механізованого батальйону (роти). Дії підрозділів на марші. Органи похідної охорони. Склад і завдання. Дії головної (бокової, тильної) похідної застави. Дії головного (бокового, тильного) дозору, дозорного відділення. Вихідні дані для проведення розрахунку маршу (пересування). Практика у проведенні розрахунків.

Заняття 2. (практичне – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Семінар з теми 5.

Змістовний модуль 3.2.06

Тема 6. Механізований батальйон (рота) під час розташування на місці.

Заняття 1. (лекція – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Механізований батальйон (рота) під час розташування на місці.

Організація охорони підрозділів механізованого батальйону (роти). Розташування механізованого батальйону (роти) у районах бойового призначення. Розташування у базовому таборі. Органи безпосередньої охорони. Склад і завдання. План охорони та оборони підрозділу. Бойовий розрахунок. Органи сторожової охорони. Склад і завдання. Дії підрозділів у складі сторожової застави.

Заняття 2. (практичне – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Семінар з теми 6.

2 семестр

Змістовний модуль 3.2.07

Тема 7. Організація розвідки в механізованому батальйоні (роті).

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Організація розвідки в механізованому батальйоні (роті).

Розвідка, як вид бойового забезпечення. Мета, завдання та способи ведення військової розвідки. Вимоги до розвідки. Органи військової розвідки. Основні оптичні, оптико-електронні і радіолокаційні засоби розвідки.

Змістовний модуль 3.2.08

Тема 8. Організація військового зв'язку в механізованому батальйоні (роті).

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Організація військового зв'язку в механізованому батальйоні (роті).

Основні завдання зв'язку. Вимоги, що пред'являються до зв'язку. Види та засоби зв'язку, їх призначення та характеристика. Способи організації військового зв'язку в підрозділах механізованого батальйону. Порядок передачі сигналів, команд і постановки завдань по радіо.

Заняття 2. (практичне з ½ взводу – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Переносні радіостанції УКХ діапазону тактичної ланки управління.

Призначення, тактико-спеціальні характеристики та загальна будова радіостанції УКХ діапазону. Порядок підготовки переносних радіостанцій УКХ діапазону до роботи. Правила ведення переговорів на засобах зв'язку.

Заняття 3. (практичне з ½ взводу – 4 год., самостійна робота – 2/2 год.). Радіостанції броньованих об'єктів УКХ діапазону.

Призначення та тактико-технічні характеристики радіостанції броньованих об'єктів. Загальна будова та органи управління радіостанцій броньованих об'єктів. Підготовка радіостанцій броньованих об'єктів УКХ діапазону до роботи. Робота на радіостанціях броньованих об'єктів в різних режимах.

Змістовний модуль 3.2.09

Тема 9. Організація інженерного забезпечення в механізованому батальйоні (роті).

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Організація інженерного забезпечення в механізованому батальйоні (роті).

Мета та основні завдання інженерного забезпечення. Окопи, укриття та споруди, що використовуються для захисту особового складу та техніки.

Заняття 2. (практичне з ½ взводу – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Інженерні загорождення та їх обладнання.

Протитанкові та протипіхотні мінні поля. Порядок встановлення та знешкодження протитанкових та протипіхотних мін. Види невибухових протитанкових та протипіхотних загорожденнь.

Заняття 3. (практичне з ½ взводу – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Розвідка і подолання мінно-вибухових загорожденнь.

Засоби розвідки та розмінування. Способи пророблення проходів в мінно-вибухових загорожденнях.

Заняття 4. (практичне з 1/2 взводу – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Підривні роботи.

Класифікація і основні властивості вибухових речовин і засобів підривання. Розрахунок зарядів для підривання дерева, метала і бетону. Заходи безпеки при проведенні підривних робіт.

Змістовний модуль 3.2.10

Тема 10. Організація тактичного маскуваннн в механізованому батальйоні (роті).

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 0/2 год.). Організація тактичного маскуваннн в механізованому батальйоні (роті).

Тактичне маскуваннн, його мета, завдання і способи маскуваннн. Табельні та підручні засоби маскуваннн. Способи захисту від високоточної зброї.

Змістовний модуль 3.2.11

Тема 11. Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту в механізованому батальйоні (роті).

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Основні поняття про зброю масового ураженнн.

Стисла характеристика вражаючих факторів зброї масового ураженнн та їх вплив на організм людини. Хімічна та біологічна зброя. Нові види зброї масового ураженнн.

Заняття 2. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту в механізованому батальйоні (роті).

Радіаційний, хімічний, біологічний захист як вид бойового забезпеченнн бою. Мета та завдання радіаційного, хімічного, біологічного захисту підрозділів.

Заняття 3. (практичне з 1/2 взводу – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Засоби індивідуального та колективного захисту від ЗМУ.

Класифікація засобів індивідуального захисту від ЗМУ. Обладнаннн для захисту від зброї масового ураженнн сховищ та рухомих об'єктів військової техніки.

Змістовний модуль 3.2.12

Тема 12. Організація технічного і тилового забезпеченнн в механізованому батальйоні (роті).

Заняття 1. (групове – 2 год., самостійна робота – 1/1 год.). Організація технічного і тилового забезпеченнн в механізованому батальйоні (роті).

Організація і військова техніка підрозділів забезпеченнн механізованого батальйону. Технічне і тилове забезпеченнн. Матеріально-технічне забезпеченнн батальйону (роті). Основні завдання, що виконує тилове та технічне забезпеченнн.

Диференційований залік. (практичне заняття – 2 год., самостійна робота – 2/0 год.).

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	практичні заняття 1/2 взводу	практичні (семінарські) заняття	групові заняття	звітність	самостійна робота
1 семестр							
Змістовний модуль 3.2.01							
Тема 1. Основи теоретичного курсу. Механізований батальйон (рота).	16				8		8
Заняття 1. Загальна характеристика ЗС України.	4				2		1/1
Заняття 2. Основи загальновійськового бою.	4				2		1/1
Заняття 3. Організація, озброєння, бойова техніка, бойові можливості, тактика дій підрозділів сухопутних військ армій провідних країн світу.	4				2		1/1
Заняття 4. Організація, озброєння і бойова техніка механізованого (танкового) батальйону Збройних Сил України.	4				2		1/1
Змістовний модуль 3.2.02							
Тема 2. Механізований батальйон (рота) в оборонному бою.	12	2		4			6
Заняття 1. Механізований батальйон (рота) в оборонному бою.	4	2					1/1
Заняття 2. Семінар з теми 2.	8			4			2/2
Змістовний модуль 3.2.03							
Тема 3. Механізований батальйон (рота) у наступальному бою.	12	2		4			6
Заняття 1. Механізований батальйон (рота) у наступальному бою.	4	2					1/1
Заняття 2. Семінар з теми 3.	8			4			2/2
Змістовний модуль 3.2.04							
Тема 4. Участь підрозділів БТГр у стабілізаційних діях військ.	4				2		2
Заняття 1. Участь підрозділів БТГр у стабілізаційних діях військ.	4				2		1/1
Змістовний модуль 3.2.05							
Тема 5. Пересування механізованого батальйону (роти).	8	2		2			4
Заняття 1. Пересування механізованого батальйону (роти).	4	2					1/1
Заняття 2. Семінар з теми 5.	4			2			1/1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	практичні заняття 1/2 взводу	практичні (семінарські) заняття	групові заняття	звітність	самостійна робота
Змістовний модуль 3.2.06							
Тема 6. <i>Механізований батальйон (рота) під час розташування на місці.</i>	8	2		2			4
Заняття 1. Механізований батальйон (рота) під час розташування на місці.	4	2					1/1
Заняття 2. Семінар з теми 6.	4			2			1/1
Разом за 1 семестр	60	8		12	10		30
2 семестр							
Змістовний модуль 3.2.07							
Тема 7. <i>Організація розвідки в механізованому батальйоні (роті).</i>	4				2		2
Заняття 1. Організація розвідки в механізованому батальйоні (роті).	4				2		1/1
Змістовний модуль 3.2.08							
Тема 8. <i>Організація військового зв'язку в механізованому батальйоні (роті).</i>	16		6		2		8
Заняття 1. Організація військового зв'язку в механізованому батальйоні (роті).	4				2		1/1
Заняття 2. Переносні радіостанції УКХ діапазону тактичної ланки управління.	4		2				1/1
Заняття 3. Радіостанції броньованих об'єктів УКХ діапазону.	8		4				2/2
Змістовний модуль 3.2.09							
Тема 9. <i>Організація інженерного забезпечення в механізованому батальйоні (роті).</i>	16		6		2		8
Заняття 1. Організація інженерного забезпечення в механізованому батальйоні (роті).	4				2		1/1
Заняття 2. Інженерні загородження та їх обладнання.	4		2				1/1
Заняття 3. Розвідка і подолання мінно-вибухових загороджень.	4		2				1/1
Заняття 4. Підривні роботи.	4		2				1/1
Змістовний модуль 3.2.10							
Тема 10. <i>Організація тактичного маскуваня в механізованому батальйоні (роті).</i>	4				2		2
Заняття 1. Організація тактичного маскуваня в механізованому батальйоні (роті).	4				2		0/2
Змістовний модуль 3.2.11							
Тема 11. <i>Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту в механізованому батальйоні (роті).</i>	12		2		4		6
Заняття 1. Основні поняття про зброю масового ураження.	4				2		1/1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	практичні заняття 1/2 взводу	практичні (семінарські) заняття	групові заняття	звітність	самостійна робота
Заняття 2. Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту в механізованому батальйоні (роті).	4				2		1/1
Заняття 3. Засоби індивідуального та колективного захисту від ЗМУ.	4		2				1/1
Змістовний модуль 3.2.12							
Тема 12. Організація технічного і тилового забезпечення в механізованому батальйоні (роті).	4				2		2
Заняття 1. Організація технічного і тилового забезпечення в механізованому батальйоні (роті).	4				2		1/1
Диференційований залік.	4					2	2/0
Разом за 2 семестр	60		14		14	2	30
Всього за модуль у ВНП ВНЗ	120	8	14	12	24	2	60

Примітка: * - навчальним планом на самостійну роботу передбачається 60 годин із них 30 годин проводиться під час "військового дня", решта - 30 годин навчального часу, призначеного для самостійної роботи, використовується громадянами для засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових навчальних занять (у бібліотеках, комп'ютерних класах, домашніх умовах).

7. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Заняття 1. Механізований батальйон (рота) в оборонному бою.	2
2	Тема 3. Заняття 1. Механізований батальйон (рота) у наступальному бою.	2
3	Тема 5. Заняття 1. Пересування механізованого батальйону (роти).	2
4	Тема 6. Заняття 1. Механізований батальйон (рота) під час розташування на місці.	2
Всього годин		8

8. Теми практичних занять з 1/2 взводу

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 8. Заняття 2. Переносні радіостанції УКХ діапазону тактичної ланки управління.	2
2	Тема 8. Заняття 3. Радіостанції бронеоб'єктів УКХ діапазону.	4
3	Тема 9. Заняття 2. Інженерні загородження та їх обладнання.	2
4	Тема 9. Заняття 3. Розвідка і подолання мінно-вибухових загороджень.	2
5	Тема 9. Заняття 4. Підривні роботи.	2
6	Тема 11. Заняття 3. Засоби індивідуального та колективного захисту від ЗМУ.	2
Всього годин		14

9. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Заняття 2. Семінар з теми 2.	4
2	Тема 3. Заняття 2. Семінар з теми 3.	4
3	Тема 5. Заняття 2. Семінар з теми 5.	2
4	Тема 6. Заняття 2. Семінар з теми 6.	2
Всього годин		12

10. Теми групових занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Заняття 1. Загальна характеристика ЗС України.	2
2	Тема 1. Заняття 2. Основи загальновійськового бою.	2
3	Тема 1. Заняття 3. Організація, озброєння, бойова техніка, бойові можливості, тактика дій підрозділів сухопутних військ армій провідних країн світу.	2
4	Тема 1. Заняття 4. Організація, озброєння і бойова техніка механізованого (танкового) батальйону Збройних Сил України.	2
5	Тема 4. Заняття 1. Участь підрозділів БТГр у стабілізаційних діях військ.	2
6	Тема 7. Заняття 1. Організація розвідки в механізованому батальйоні (роті).	2
7	Тема 8. Заняття 1. Організація військового зв'язку в механізованому батальйоні (роті).	2
8	Тема 9. Заняття 1. Організація інженерного забезпечення в механізованому батальйоні (роті).	2
9	Тема 10. Заняття 1. Організація тактичного маскування в механізованому батальйоні (роті).	2
10	Тема 11. Заняття 1. Основні поняття про зброю масового ураження.	2
11	Тема 11. Заняття 2. Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту в механізованому батальйоні (роті).	2
12	Тема 12. Заняття 1. Організація технічного і тилового забезпечення в механізованому батальйоні (роті).	2
Всього годин		24

11. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		під час "військового дня"	у час, вільний від обов'язкових навчальних занять
1	Тема 1. Заняття 1. Загальна характеристика ЗС України.	1	1
2	Тема 1. Заняття 2. Основи загальновійськового бою.	1	1
3	Тема 1. Заняття 3. Організація, озброєння, бойова техніка, бойові можливості, тактика дій підрозділів сухопутних військ армій провідних країн світу.	1	1
4	Тема 1. Заняття 4. Організація, озброєння і бойова техніка механізованого (танкового) батальйону Збройних Сил України.	1	1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		під час "військового дня"	у час, вільний від обов'язкових навчальних занять
5	Тема 2. Заняття 1. Механізований батальйон (рота) в оборонному бою.	1	1
6	Тема 2. Заняття 2. Семінар зі змістового модуля 3.2.02.	2	2
7	Тема 3. Заняття 1. Механізований батальйон (рота) у наступальному бою.	1	1
8	Тема 3. Заняття 2. Семінар зі змістового модуля 3.2.03.	2	2
9	Тема 4. Заняття 1. Участь підрозділів БТГр у стабілізаційних діях військ.	1	1
10	Тема 5. Заняття 1. Пересування механізованого батальйону (роті).	1	1
11	Тема 5. Заняття 2. Семінар зі змістового модуля 3.2.05.	1	1
12	Тема 6. Заняття 1. Механізований батальйон (рота) під час розташування на місці.	1	1
13	Тема 6. Заняття 2. Семінар зі змістового модуля 3.2.06.	1	1
14	Тема 7. Заняття 1. Організація розвідки в механізованому батальйоні (роті).	1	1
15	Тема 8. Заняття 1. Організація військового зв'язку в механізованому батальйоні (роті).	1	1
16	Тема 8. Заняття 2. Переносні радіостанції УКХ діапазону тактичної ланки управління.	1	1
17	Тема 8. Заняття 3. Радіостанції бронеоб'єктів УКХ діапазону.	2	2
18	Тема 9. Заняття 1. Організація інженерного забезпечення в механізованому батальйоні (роті).	1	1
19	Тема 9. Заняття 2. Інженерні загородження та їх обладнання.	1	1
20	Тема 9. Заняття 3. Розвідка і подолання мінно-вибухових загороджень.	1	1
21	Тема 9. Заняття 4. Підривні роботи.	1	1
22	Тема 10. Заняття 1. Організація тактичного маскування в механізованому батальйоні (роті).	0	2
23	Тема 11. Заняття 1. Основні поняття про зброю масового ураження.	1	1
24	Тема 11. Заняття 2. Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту в механізованому батальйоні (роті).	1	1
25	Тема 11. Заняття 3. Засоби індивідуального та колективного захисту від ЗМУ.	1	1
26	Тема 12. Заняття 1. Організація технічного і тилового забезпечення в механізованому батальйоні (роті).	1	1
27	Диференційований залік.	2	0
Всього годин		30	30
Разом		60	

12. Індивідуальне завдання

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни є невід'ємною складовою самостійної роботи громадянина.

Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню громадянином теоретичного матеріалу, закріпленню та узагальненню отриманих знань, формуванню вміння використовувати знання для комплексного вирішення відповідних професійних завдань.

До індивідуальних завдань відносяться реферати, розрахункові, графічні, аналітичні, розрахунково-графічні завдання, контрольні, курсові, кваліфікаційні роботи.

Індивідуальне науково-дослідне завдання з модуля ТАКТИКА складається з підготовки доповіді з висвітленням поглядів на застосування підрозділів механізованого батальйону Сухопутних військ Збройних Сил України в сучасному загальновійськовому бою, під час участі у стабілізаційних діях військ та у виконанні інших, визначених законодавством України, завдань.

13. Форми поточного та підсумкового контролю

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів з модуля ТАКТИКА здійснюється на основі результатів проведення поточного та підсумкового (модульного) оцінювання знань.

Об'єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал з модуля, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі проведення занять. Його основним завданням є встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів модулів, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх занять, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне і фронтальне опитування студентів, робота на практичних заняттях.

Завданням *підсумкового контролю* є перевірка глибини засвоєння студентами програмного матеріалу модуля, логіки та взаємозв'язків між його окремими розділами, здатність використання набутих знань. Проводиться у формі диференційованого заліку.

Студенту ставиться «зараховано» з вивчення модуля за умови, якщо за результатами семестрового оцінювання знань він отримав 50 і більше балів за кредит. Якщо за результатами семестрового оцінювання знань студент отримав менше 50 балів за кредит, модуль йому не зараховується й розглядається як академічна заборгованість.

Критерії оцінювання:

- а) при усних відповідях:
 - повнота розкриття питання;
 - логіка викладення, культура мови;
 - впевненість, емоційність та аргументованість;
 - використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
 - аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.
- б) при виконанні письмових завдань:
 - повнота розкриття питання;
 - цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
 - акуратність оформлення письмової роботи;
 - підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).
- в) при виконанні завдань додаткової самостійної роботи:
 - сучасність, актуальність, вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, виявляти проблеми та розв'язувати їх, самостійність у виконанні робіт і оцінки міркувань.
- г) активність:
 - активність під час проведення занять;
 - своєчасність подання звітів, матеріалів, виконання поставлених завдань тощо.

Рівні навчальних досягнень студента

Високий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Рекомендується до використання розширена шкала підсумкового контролю: позитивні оцінки — «відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», негативні оцінки — «незадовільно», «неприйнятно».

Проміжок за накопичувальною бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою
90 та вище	відмінно
80–89	дуже добре
65–79	добре
55–64	задовільно
50–54	достатньо
35–49	незадовільно
1–34	неприйнятно

У разі отримання оцінки «незадовільно» студент має право на два перескладання: викладачу та комісії. Замість перескладання комісії студент може вибрати повторне вивчення модуля.

У разі отримання оцінки «неприйнятно» студент зобов'язаний повторно вивчити дисципліну.

Кількість балів може бути присвоєна студенту за такі навчальні досягнення:

№№ кредитів	Критерії оцінювання		Кількість балів за змістовий модуль	Штрафні бали*
	Обов'язкові для всіх студентів	Індивідуальні (додаткові)		
1	Тема 1 Заняття 1-4		1-32	-5
	Тема 2 Заняття 1-2		1-28	-5
	Бали за видами роботи (за 1 кредит)		60	
	Контрольна робота (за 1 кредит)		40	
	Максимальна кількість балів (за 1 кредит)		100	
2	Тема 3 Заняття 1-2		1-26	-5
	Тема 4 Заняття 1		1-6	-5
	Тема 5 Заняття 1-2		1-14	-5
	Тема 6 Заняття 1-2		1-14	-5
	Бали за видами роботи (за 1 кредит)		60	
	Контрольна робота (за 1 кредит)		40	
	Максимальна кількість балів (за 1 кредит)		100	
Максимальний рейтинговий бал (за 1 семестр)			200	

3	Тема 7 Заняття 1		1-6	-5	
	Тема 8 Заняття 1-3		1-22	-5	
	Тема 9 Заняття 1-4		1-32	-5	
	Бали за видами роботи (за 1 кредит)			60	
	Контрольна робота (за 1 кредит)			40	
	Максимальна кількість балів (за 1 кредит)			100	
4	Тема 10 Заняття 1		1-12	-5	
	Тема 11 Заняття 1-3		1-36	-5	
	Тема 12 Заняття 1		1-12	-5	
	Бали за видами роботи (за 1 кредит)			60	
	Максимальна кількість балів (за 2 семестр)			160	
	Диференційований залік			40	
	Максимальний рейтинговий бал (за 2 семестр)			200	
Максимальний рейтинговий бал (за модуль)			400		
		Відвідування занять	0-2		
		Активність на заняттях	1-5		
		Додаткова самостійна робота	1-3		
	Максимальна кількість балів за виконання обов'язкових завдань		400		

*** Штрафні бали можуть бути нараховані:**

- за незадовільну підготовку до проведення заняття;
- порушення дисципліни і заходів безпеки;
- запізнення на заняття;
- несвоєчасне надання навчального матеріалу на перевірку.

14. Методи навчання

Основними видами навчальних занять модуля вважати: лекції, семінарські, групові, практичні заняття та консультації, тактичні навчання.

Лекції складають основу теоретичної підготовки. Вони мають за мету дати систематизовані основи знань з тактики, розкрити стан і перспективи розвитку у військовій науці, сконцентрувати увагу на найбільш складних і вузлових питаннях. Лекції мають стимулювати активну пізнавальну діяльність тих, хто навчається, сприяти формуванню творчого мислення. Вони мають носити проблемний характер. Проблемними питаннями можуть бути: обґрунтування положень бойових статутів, розкриття динаміки розвитку бою і способів виконання бойових завдань та інші. При цьому, ступінь проблемності лекції має зростати на кожному черговому курсі навчання. Разом з тим, щоб добитися виникнення у психіці тих, кого навчають, проблемної ситуації, лектор має викладати матеріал не інформаційно, з готовими висновками, а на фоні створених труднощів, проблемних ситуацій, пробуджуючи тих, хто навчається до самостійної пізнавальної діяльності.

Семінарські заняття проводити з основних і найбільш складних тем програми модуля. Вони мають за мету: поглибити і закріпити знання, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою; привити навички пошуку і удосконалення навчального матеріалу. На семінарських заняттях ті, хто навчається, мають навчитися вести дискусії, полеміку, обґрунтовувати і відстоювати свої думки, спростовувати помилкові погляди своїх товаришів, вести наукові суперечки. Навчальні питання на семінари мають формулюватись таким чином, щоб на них не було готової відповіді в підручниках і лекціях.

Для якісної підготовки до семінарських занять на кафедрі необхідно розробляти плани семінарських занять. План проведення семінару зі списком рекомендованої літератури надавати тим, хто навчається заздалегідь.

Групові заняття – це вид навчального заняття, за яким науково-педагогічний працівник пояснювально-лекційним методом викладає новий навчальний матеріал, методом опитування контролює засвоєння раніше вивченого матеріалу, тим самим домагається його закріплення методом творчих рекомендацій, спрямовує самостійну працю тих, хто навчається.

Практичні заняття проводити з метою практичного освоєння озброєння та військової техніки, приладів і радіостанцій, які вивчаються, удосконалення навичок в управлінні підрозділами в бою. Головною метою і змістом заняття є практична робота кожного, хто навчається.

З метою досягнення високого рівня польової виучки у тих, хто навчається, заняття з інженерного забезпечення, радіаційного, хімічного та біологічного захисту підрозділів та організації військового зв'язку в період навчального збору проводити в полі на практичних заняттях у комплексі з тактикою.

Консультації проводити з метою надання допомоги тим, хто навчається в самостійному вивченні навчального матеріалу. Вони можуть проводитися індивідуально або з навчальною групою.

Тактичне навчання проводити на місцевості під час навчального збору. Тривалість навчань - 2 доби. Тактичні навчання проводити з однієї з тем основних видів загальновійськового бою (наступальний або оборонний бій) з урахуванням досвіду підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України здобутих під час участі у проведенні антитерористичної операції. Поряд з цим у зміст теми включати питання ведення розвідки, зустрічного бою, пересування, розташування на місці, відходу і виходу з бою, бою в оточенні. Тематику тактичних навчань на навчальний рік визначати рішенням кафедри.

Самостійну роботу здійснювати з метою відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу, закріплення та поглиблення знань, вмінь та навичок, підготовки їх до майбутніх занять та контрольних заходів. Самостійну роботу забезпечувати навчальною літературою, яка визначена в розділі 15 даної програми. Методичні матеріали для самостійної роботи повинні передбачати можливість проведення самоконтролю. Навчальний матеріал, який вивчався у процесі самостійної роботи, включати у підсумковий контроль.

Поточний контроль якості підготовки громадян здійснювати на всіх видах навчальних занять у їх вступній частині, в усній або письмовій формі з раніше вивченого матеріалу.

Модульний контроль проводити у 1-му семестрі у вигляді контрольної роботи, тестування тощо.

Підсумковий контроль проводити у 2-му семестрі у формі диференційованого заліку. Розроблені для проведення заліку екзаменаційні білети (тести) мають забезпечити перевірку рівня теоретичної і практичної підготовки тих, хто навчається, з усього програмного матеріалу.

15. Рекомендована література

Основна (базова) література та джерела

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (батальйон, рота) / К.: КСВ, 2016 (Затверджено наказом Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 238 від 25.05.2016 року).

2. Методичні рекомендації щодо застосування військ (сил) (для врахування під час набуття спроможностей військами (силами) для виконання завдань за призначенням). Генеральний штаб Збройних сил України Іч. Бібліотека ДСК інвентарний № 1603.

3. Комплект Стандартів індивідуальної підготовки військовослужбовців та колективної підготовки підрозділів. / К.: КСВ, 2013.

4. Збірник нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. – К.: «Віпол», 2005.

5. Біла книга 2017. Збройні Сили України України / – К.: Міністерство оборони України, 2016», 2016.
6. Стройовий статут. Збройні Сили України України / – К.: Міністерство оборони України, 2000.
7. Ведення бойових дій вночі. Світлове забезпечення./ – К.: МОУ, 2015.
8. Вимоги безпеки під час проведення навчань і занять з бойової підготовки: методичний посібник./ - К.: КСВ, 2006.
9. Наказ НГШ від 25.04.2018 року № 170 «Про порядок затвердження Порядку оформлення оперативних (бойових) документів».

Допоміжна

1. Настанова з організації і проведення загальновійськових тактичних і командно – штабних навчань, частина I (бригада, полк) / К.: Міністерство оборони України, 2005. – 197 с.
2. Настанова з організації і проведення загальновійськових тактичних і командно-штабних навчань, частина II (батальйон, рота) / К.: Міністерство оборони України, 2005. – 183 с.
3. Методика тактичної підготовки механізованої роти та батальйону / [затв. Командувачем Сухопутних військ Збройних Сил України]. – К: Міністерство оборони України. – 202 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства оборони України: <http://www.mil.gov.ua/>
2. Журнал "Військо України" (Центральний друкований орган Міністерства оборони України): <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=vu&lang=ua;>
3. Науково-теоретичний та науково-практичний журнал "Наука і оборона" [http://www.nio.mil.gov.ua/;](http://www.nio.mil.gov.ua/)
4. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/a#Find>.